

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any two questions from each sections.
2. Question No. 5 and 10 are compulsory.

SECTION 1

1. Explain the concept, functions and scope of Philosophy of Education. **20**
2. Discuss the educational implications of Islamic Thought. **20**
3. Explain the contribution of Marxist Philosophy to Education. **20**
4. Define Multi-cultural education. Discuss the principles behind learning and teaching in multi-cultural education. **20**
5. Answer briefly **any two** of the following: **20**
 - a) Principles of Pragmatism
 - b) Advantages of Institutional autonomy
 - c) Concept of Human Rights in education
 - d) Role of teacher according to J. Krishnamurti

SECTION II

6. 'Every teacher needs to be familiar with the knowledge of Sociology of Education.' Discuss. **20**
7. Discuss the features and educational contributions of conflict theory. **20**
8. What is Open system's approach to education? Discuss the use of Open system's approach to education. **20**
9. Explain teacher's relationship with the administrators, colleagues, students and guardians. **20**
10. Answer briefly **any two** of the following: **20**
 - a) Features of social stratification
 - b) Drawbacks of structural Functionalism
 - c) Student control ideology.
 - d) Differentiate between Educational Sociology and Sociology of Education

2
(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण: ८०)

- सूचना :** १. प्रत्येक विभागातील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
२. प्रश्न क्र. ५ आणि १० अनिवार्य आहे.

विभाग - १

१. शिक्षणाच्या तत्वज्ञानाची संकल्पना, कार्ये आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. २०
२. इस्लाम विचारसरीणीच्या शैक्षणिक आयोजनांची चर्चा करा. २०
३. मार्क्सच्या तत्वज्ञानाचे शिक्षणातील योगदान स्पष्ट करा. २०
४. बहुसांस्कृतीक शिक्षणाची व्याख्या द्या. बहुसांस्कृतीक शिक्षणातील अध्यापक आणि अध्यापनामधील तत्वांची चर्चा करा. २०
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर सविस्तर लिहा. २०
- अ) कार्यवादाची तत्वे
ब) संस्थात्मक स्वायत्ततेचे फायदे
क) शिक्षणातील मानवी अधिकाराची संकल्पना
ड) मे कृष्णमूर्ती यांच्या मते शिक्षकाची भूमिका

विभाग - २

६. “प्रत्येक शिक्षकाला शिक्षणाच्या समाजशास्त्राचे ज्ञान आवश्यक आहे”. चर्चा करा. २०
७. संघर्ष उपपत्तीची वैशिष्ट्ये आणि शैक्षणिक योगदानाची चर्चा करा. २०
८. शिक्षणाचा मुक्त प्रणाली उपागम काय आहे? शिक्षणात मुक्त प्रणाली उपागमाच्या उपयोगाची चर्चा करा. २०
९. प्रशासक, सहकारी, विद्यार्थी आणि पालक यांच्या प्रती शिक्षकांचे संबंध स्पष्ट करा? २०
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर सविस्तर लिहा. २०
- अ) सामाजिक स्तरीकरणाची वैशिष्ट्ये
ब) रचनात्मक कार्यवादाच्या त्रुटी
क) विद्यार्थी नियंत्रण विचारधारा
ड) शैक्षणिक समाजशास्त्र आणि शिक्षणाचे समाजशास्त्र यातील फरक.

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt **Four** questions of which Q.No.8 is compulsory.

- Q.1** What is meant by exceptional children? Give the classification of exceptional children. Explain the signs of Physically and Intellectually exceptional children. **20**
- Q.2** Elucidate Bruce Tuckman's team development model. Describe the techniques to manage groups. **20**
- Q.3** What is creativity? Illustrate the stages of creativity. Explain the role of teacher in encouraging creativity. **20**
- Q.4** Define Educational Psychology? Explain the scope of Educational Psychology. **20**
- Q.5** "Social interaction plays a fundamental role in the process of Cognitive development". Justify with reference to Vygotsky's social construction with its application. **20**
- Q.6** Explain the meaning of Behaviorial change. Describe Lumanistic approach of behaviorial change in classroom management. **20**
- Q.7** "Kolb's model helps in understanding individual different learning styles". Justify with respect to Kolb's model of learning styles and its use for a teacher in classroom. **20**
- Q.8** Write short notes on **(any four)** **20**
- Characteristics of fully functioning person.
 - Types of Leadership.
 - Six thinking hats of Edward De Bono
 - Shri. Aurobindo's perspective of Personality.
 - Bruner's view of learning
 - Concept of learning disability.

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १. चार प्रश्न सोडवा त्यामधील प्रश्न क्र. ८ अनिवार्य आहे.

- प्र.१ अपवादात्मक बालके म्हणजे काय? अपवादात्मक बालकांचे वर्गीकरण द्या. शारीरिक दृष्ट्या आणि ज्ञानात्मक अपवादात्मक बालकांची वर्तन लक्षणे स्पष्ट करा. २०
- प्र.२ ब्रूस टकमन यांचे संघ विकास प्रतिगम विशद करा. संघ व्यवस्थापनाची तंत्राचे वर्णन करा. २०
- प्र.३ सर्जनशीलता म्हणजे काय? सर्जनशीलतेच्या अवस्था उदाहरण सहित लिहा. सर्जनशीलतेला प्रोत्साहन देण्यामध्ये शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा. २०
- प्र.४ शैक्षणिक मानसशास्त्राची व्याख्या लिहा. शैक्षणिक मानसशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा. २०
- प्र.५ “ज्ञानात्मक विकास प्रक्रियेत सामाजिक आंतरक्रिया मुलभूत भूमिका निभावते”. वायगॉटस्कीच्या सामाजिक ज्ञानरचनावादी उपपत्तीच्या उपयोजनासह समर्थन करा. २०
- प्र.६ वर्तन बदलावचे अर्थ स्पष्ट करा. वर्गातील वर्तनाच्या व्यवस्थापनासाठी वर्तन बदलाचा मानवतावादी दृष्टीकोण स्पष्ट करा. २०
- प्र.७ “कोल्बचे प्रतिमान व्यक्तिच्या विविध अध्ययन शैलींचे आकलन होण्यास सहाय्यकारी ठरते”. कोल्बच्या अध्ययन शैलींच्या प्रतिमाना संदर्भात समर्थन करा आणि त्याचा शिक्षकांना वर्गखोल्यांमध्ये होणारे उपयोग लिहा. २०
- प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर थोडक्यात लिहा. २०
- अ) पूर्ण कार्यक्षम व्यक्तीची वैशिष्ट्ये
ब) नेतृत्वाचे प्रकार
क) एडवर्ड दी बोनोच्या विकेंह प्रक्रियेचे सहा प्रकार.
ड) श्री अरविंदो यांचा व्यक्तिमत्वा विषयक दृष्टिकोन
इ) ब्रूनर यांचा अध्ययनविषयक दृष्टिकोण
फ) अध्ययन अक्षमतेची संकल्पना

M.A. (PART-I)
EDUCATION
RESEARCH METHODOLOGY IN EDUCATION
(PAPER-III) (MAY- 2018)

Q. P. Code: 37473

[Time: 3 Hours]

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt **Four** questions of which Q.No.8 is compulsory.

- Q.1** State the types of descriptive research methods? Explain the steps and procedures of conducting casual comparative research. **20**
- Q.2** What is meant by validity? Explain the factors affecting validity. **20**
- Q.3** State the concept of universe and sample? Explain the characteristics of good sample. **20**
- Q.4** Explain the meaning, characteristics and guidelines of conducting ethnographic research. **20**
- Q.5** Prepare a research proposal on ‘A study on study habits of secondary school students in relation to their attitude toward education and achievement.’ **20**
- Q.6** What is meant by qualitative data? Explain the principle of analysis of qualitative data. **20**
- Q.7** State the various tools used for data collection in research. Explain any two tools with their meaning, uses and limitations. **20**
- Q.8** Attempt any four. **20**
- a. Difference between fundamental and applied research.
 - b. Meaning of paradigms of research.
 - c. Item analysis
 - d. Use of MS-excel in data analysis
 - e. Error in testing hypothesis.
 - f. Mechanism of writing dissertation.
-

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १. चार प्रश्न सोडवा त्यामधील प्रश्न क्र. ८ अनिवार्य आहे.

- प्र.१ वर्नात्मक संशोधन पद्धतीचे प्रकार लिहा. कारण-मीमांसा तुलनात्मक संशोधन करणाऱ्या पायरी अ कार्य पद्धती स्पष्ट करा. २०
- प्र.२ साप्रमाणात म्हणजे काय? सप्रमानेतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. २०
- प्र.३ जनसंख्या आणि न्यादर्शाची संकल्पना लिहा. चान्ल्या न्यादर्शाचे वैशिष्टे स्पष्ट करा. २०
- प्र.४ मानववंश संशोधनाचा अर्थ, वैशिष्टे आणि मनावंश संशोधन करण्याची मार्गदर्शक सूचना स्पष्ट करा २०
- प्र.५ खालील समस्येवर संशोधन आराखडा तयार करा. “माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांना अभय सवयीचा त्यांच्या शिक्षणाप्रती अभिवृत्ती व संपादन यातील सहसंबंधाचा अभ्यास”. २०
- प्र.६ गुणात्मक माहिती म्हणजे काय? गुणात्मक माहिती विश्लेषणाचे तत्वे आणि प्रक्रिया स्पष्ट करा. २०
- प्र.७ संशोधनात माहिती संकल्पनासाठी उपयोगात आणलेली विविध साधने लिहा. कोणतेही दोन साधने त्यांचा अर्थ, उपयोग २०
अ मर्यादानसहित स्पष्ट करा.
- प्र.८ कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. २०
- अ) मुलभूत अ उपयोगित संशोधनातील फरक
ब) संशोधन रुपवालीचा अर्थ
क) विधान विश्लेषण
ड) माहिती विश्लेषणात एम.एस-एक्सल चा उपयोग.
इ) परिकल्पना परीक्षणातील तृटी.
फ) लाघुशोध निबंध लिहिण्याची यंत्रचरना

M.A. (PART-I)
EDUCATION
TEACHER EDUCATION
(PAPER-IV) (MAY- 2018)

[Time: 03:00 Hours]

Q. P. Code : 38551

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt Any three from Q.1 to Q.7
 2. Q.8 is compulsory
 3. All questions carry equal marks

- Q.1** Define teacher education? Explain its nature and scope. **20**
- Q.2** Explain the concept of globalization with relation to three essential factors and three aspects. Write the steps of professionalising the teacher and teacher education for global world. **20**
- Q.3** State the name of the four national level agencies of Teacher Education Programme. Explain the functions of UGC and NCTE for the programme of teacher education. **20**
- Q.4** Define e-teacher education. Explain the outcome of E-teacher education. **20**
- Q.5** Write the three approaches that support the reflective practice. Explain the problem based and self and peer assessment approach in detail. **20**
- Q.6** What are the purposes of Research in Teacher Education? Explain the scope and problems of research in teacher education. **20**
- Q.7** Explain the service conditions of teacher education in detail. **20**
- Q.8** Write short notes on **any four** of the following questions. **20**
- a. Advantages of networking
 - b. Managerial Professional Model
 - c. Uses of performance appraisal
 - d. Ten competency areas of teachers as suggested by NCTE
 - e. Functions of SCERT
 - f. Advantages of Co-operative Learning

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. प्र.१ ते प्र ७ मधील कोणतेही तीन सोडवा
२. प्र. क्र. ८ अनिवार्य आहे
३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत

- प्र. १ अध्यापक शिक्षणाची व्याख्या द्या . अध्यापक शिक्षणाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. २०
- प्र. २ जागतिकीकरणाची संकल्पना तिच्या तीन आवश्यक घटक व तीन क्षेत्रासंदर्भात स्पष्ट करा . वैश्विकतेसाठी शिक्षक आणि अध्यापक शिक्षणाच्या व्यवसायीकीकरणाच्या पायऱ्या लिहा. २०
- प्र. ३ अध्यापक शिक्षण कार्यक्रमाच्या राष्ट्रीय स्तरावरील चार संस्थांची नवे लिहा. अध्यापक शिक्षण कार्यक्रमासाठी यु.जी.सी. व एन.सी.टी.ई. या संस्थांची कार्ये स्पष्ट करा. २०
- प्र. ४ ई- अध्यापक शिक्षणाची व्याख्या द्या . ई-अध्यापक शिक्षणाची फलनिष्पत्ती स्पष्ट करा. २०
- प्र. ५ परावर्तीत अभ्यासाला आधार देणारे तीन उपगम लिहा. समस्याआधारित आणि स्व व समवयस्क मुल्यांकन उपगम सविस्तर स्पष्ट करा. २०
- प्र. ६ अध्यापक शिक्षणातील संशोधनाचे हेतू/ उद्देश्य कोणते? अध्यापक शिक्षण संशोधनाची व्याप्ती आणि समस्या स्पष्ट करा. २०
- प्र. ७ अध्यापक शिक्षाच्या सेवा तरतुदी (service conditions) सविस्तरपणे स्पष्ट करा. २०
- प्र. ८ खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर थोडक्यात लिहा. २०
१. नेटवर्किंगचे फायदे
 २. व्यवस्थापकीय व्यावसायिक प्रतिमान
 ३. कार्यमान मूल्यांकनाचे उपयोग
 ४. इन.सी.टी.ई. ने सुचविलेल्या शिक्षकाच्या १० क्षमता
 ५. एस.सी.ई.आर.टी ची कार्ये
 ६. सहकार्ये अध्यापनाचे फायदे